

УДК 343

Володимир ОРТИНСЬКИЙ

Національний університет "Львівська політехніка",
директор Навчально-наукового інституту
права, психології та інноваційної освіти,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України
volodymyr.l.ortynskyi@lpnu.ua
ORCID: 0000-0001-9041-6330

Марія КОВАЛЬ

Національний університет "Львівська політехніка",
доцент кафедри міжнародного та кримінального права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
кандидат юридичних наук, доцент
mariia.m.koval@lpnu.ua
ORCID: 0000-0003-1830-7003

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ПРАВАЗАСТОСОВНОЇ ПРАКТИКИ

<http://doi.org/10.23939/law2025.47.001>

© Ортинський В., Коваль М., 2025

У статті здійснено правовий аналіз кримінальних правопорушень проти власності, зокрема тих, які передбачені розділом VI Кримінального кодексу України. Окрему увагу присвячено проблемам кваліфікації, розмежуванню між суміжними складами (крадіжка, грабіж, розбій, шахрайство, привласнення чи розтрата майна тощо), а також складнощам у визначенні умислу, форми вини, мотиву та мети. Розкрито зміст правових позицій Верховного Суду щодо кваліфікації окремих форм протиправного посягання на власність, зокрема випадків, коли дії особи кваліфікуються не як шахрайство, а як грабіж у разі відкритого заволодіння майном, навіть якщо доступ до нього був отриманий шляхом обману. Обґрунтовано доцільність удосконалення законодавчих формулювань окремих складів злочинів та потребу вироблення єдиної судової практики для забезпечення правової визначеності. Запропоновано підходи до вирішення колізій у кваліфікації, а також сформульовано низку пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства та практики його застосування у сфері захисту права власності.

Важливим є також питання щодо об'єктивної оцінки вартості майна, способу його заволодіння, суб'єктивної сторони діяння, що напряму впливає на точність кваліфікації, визначення ступеня суспільної небезпечності правопорушення та справедливості призначеного покарання. Це зумовлює потребу критичного аналізу чинної правозастосовної практики, виявлення прогалин і колізій у кримінальному законодавстві, а також формування чітких орієнтирів для судової та слідчої діяльності.

Особливу увагу присвячено впливу цифровізації, нових форм майнових посягань (зокрема в кіберпросторі), а також юридичним проблемам оцінки вартості викраденого майна. Зроблено висновки про необхідність удосконалення кримінального законодавства, формування єдиної практики тлумачення й застосування кримінально-правових норм, а також підвищення рівня правової кваліфікації правозастосовців.

Ключові слова: крадіжка, грабіж, розбій, кваліфікація, власність, шахрайство, Кримінальний кодекс, умисел, судова практика, кримінальне право.

Постановка проблеми. У сучасних умовах Україна перебуває у стані глибоких соціально-економічних та правових трансформацій, що безпосередньо впливає на рівень злочинності, зокрема на збільшення кількості кримінальних правопорушень проти власності. Ці правопорушення становлять значну частину загальної злочинності та мають значний резонанс у суспільстві, адже стосуються майнових інтересів громадян, підприємств і держави.

Водночас практика кваліфікації таких правопорушень залишається суперечливою: судова та слідча практика демонструє неоднозначність у відмежуванні складів кримінальних правопорушень, зокрема крадіжки, шахрайства, грабежу, розбою та привласнення чи розтрата майна. Особливої актуальності проблема набуває у зв'язку з розвитком електронної комерції, цифрових платіжних засобів та новітніх форм заволодіння майном.

Аналіз дослідження проблеми. Теоретичне осмислення кримінальних правопорушень проти власності має глибоке коріння у класичних і сучасних кримінально-правових концепціях. Одним із перших торкнувся проблеми майнових правопорушень Чезаре Беккарія у праці “Про злочини і покарання” (1764), він наголошував на важливості справедливості й пропорційності покарань, зокрема за посягання на майно.

В українській правовій науці значний внесок у розробку тематики зробили В. Я. Тацій, М. І. Бажанов, П. Л. Фріс та інші, які досліджували склади кримінальних правопорушень проти власності з позицій системного підходу, а також відмежування суміжних складів. Разом ці теорії формують підґрунтя для поглибленого розуміння кримінальних правопорушень проти власності як соціального, економічного й правового явища, що потребує чіткого законодавчого регулювання та однакового тлумачення норм у правозастосовній практиці.

Метою дослідження є з'ясування актуальних проблем кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності, а також визначення критеріїв для їх належного розмежування від суміжних складів кримінальних правопорушень у сучасній правозастосовній практиці.

Виклад основного матеріалу. Крадіжка та шахрайство є окремими кримінальними правопорушеннями проти власності, передбаченими статтями 185 та 190 Кримінального кодексу України відповідно. Їх розмежування базується насамперед на способі заволодіння майном, що має вирішальне значення для правильної кваліфікації діяння.

Крадіжка характеризується таємним викраденням чужого майна без відома потерпілого. Винна особа діє без згоди власника, не вступаючи з ним у контакт. Важливою ознакою є те, що потерпілий не усвідомлює факту вилучення майна на момент його вчинення [1].

Шахрайство, навпаки, полягає у заволодінні чужим майном або набутті права на нього шляхом обману чи зловживання довірою. У цьому випадку потерпілий самостійно, хоча й під впливом обману, передає майно винній особі. Отже, ключовою відмінністю є добровільність передачі майна з боку потерпілого під час шахрайства та її відсутність під час крадіжки [1].

Судова практика підтверджує ці відмінності. Зокрема, Верховний Суд України у своїх постановках наголошує, що під час шахрайства обман або зловживання довірою є способом спонукання

потерпілого до добровільної передачі майна. Якщо ж обман був лише засобом доступу до майна, а саме вилучення відбулося без згоди потерпілого, дії треба кваліфікувати як крадіжку.

Наприклад, у справі № 545/1937/18 Верховний Суд зазначив, що якщо обман або зловживання довірою були лише способом отримання доступу до майна, а вилучення майна відбувалося відкрито, то немає складу шахрайства, і такі дії потрібно кваліфікувати як грабіж [2].

Тож правильне розмежування крадіжки і шахрайства має вирішальне значення для забезпечення законності та справедливості у кримінальному судочинстві. Воно потребує ретельного аналізу обставин справи, зокрема способу заволодіння майном та поведінки потерпілого.

Щодо відмінностей між грабежем і розбоєм треба зауважити, що грабіж та розбій, як форми кримінальних правопорушень проти власності, мають спільну рису – застосування фізичного впливу на потерпілого з метою заволодіння його майном. Водночас принциповою ознакою, що їх розмежує, є ступінь насильства.

Грабіж – це відкрите викрадення чужого майна без загрози для життя чи здоров'я потерпілого. Винний може застосовувати фізичний вплив, однак такий вплив має бути обмеженим – не завдавати істотної шкоди або загрози життю [1].

Розбій, навпаки, передбачає напад із метою заволодіння майном, що супроводжується насильством, небезпечним для життя або здоров'я потерпілого, або погрозою такого насильства [1]. Судова практика підкреслює, що для правильної кваліфікації потрібно оцінювати не лише факт застосування сили, а й її наслідки, спрямованість та інтенсивність.

Юридичний статус особи та спосіб дій у привласненні та розтраті майна стосуються ситуацій, коли майно перебуває у законному віданні винної особи. Різниця полягає у способі протиправного заволодіння. Привласнення – це протиправне утримання ввіреного майна з метою його привласнення, зазвичай без активних дій щодо його переміщення чи витрачання [1]. Розтрата – активне витрачання, відчуження або передача ввіреного майна іншим особам. У цьому разі особа не лише не повертає майно, а й безповоротно його втрачає чи передає [3].

Юридичний статус особи, зокрема її повноваження щодо майна (чи є вона матеріально відповідальною, службовою особою тощо), є ключовим критерієм для правильного визначення складу кримінального правопорушення.

У практиці правозастосування трапляються типові помилки у відмежуванні складів вищезазначених кримінальних правопорушень:

- Привласнення неправильно кваліфіковане як розтрата. У справі № 754/1121/20 працівник, який отримав готівкові кошти для службових потреб і не повернув їх, був спершу обвинувачений у розтраті. Апеляційний суд зазначив, що не було активних дій щодо відчуження, тому дії потрібно кваліфікувати як привласнення [4].
- Суміщення статей 191 і 364 КК України. У постанові ВС від 08.01.2024 (справа № 991/11249/23) визнано порушенням інкримінування особі одночасно зловживання службовим становищем та привласнення майна, оскільки обидва склади охоплювали одні й ті самі дії [5].

Інтенсивний розвиток цифрових технологій кардинально змінює ландшафт кримінальних правопорушень проти власності. Якщо раніше переважали традиційні форми кримінальних правопорушень – крадіжки, грабежі, шахрайства, то сьогодні значна частина протиправних посягань перемістилася у віртуальний простір. Цей процес супроводжується не лише еволюцією способів вчинення кримінальних правопорушень, а й ускладненням їх кваліфікації та доказування.

Кіберзлочини проти власності – це особливий тип правопорушень, де предметом посягання стають не лише гроші або інші матеріальні ресурси, а й інформація, банківські дані, цифрові активи. Серед найпоширеніших форм таких злочинів можна виділити:

- фішинг – отримання конфіденційної інформації шляхом обману (наприклад, під виглядом банку);

- несанкціонований доступ до банківських рахунків – шляхом підбору паролів або з використанням шкідливих програм;
- шахрайство з використанням електронних платіжних засобів;
- створення та розповсюдження вірусів, троянів, кейлогерів;
- незаконні операції з криптовалютами з метою легалізації коштів.

Правоохоронні органи констатують стабільне зростання кількості таких кримінальних правопорушень. За даними Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, у 2023 році зареєстровано понад 1100 кіберінцидентів, що на 62 % більше ніж у 2022 році. Істотна частка їх пов'язана з несанкціонованим доступом до інформаційних систем та незаконним заволодінням коштами громадян [6].

Кримінальне законодавство України намагається реагувати на ці виклики. Розділ XVI КК України передбачає відповідальність за правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин, зокрема:

- ст. 361 – несанкціоноване втручання в роботу комп'ютерів, систем і мереж;
- ст. 361-1 – створення шкідливого програмного забезпечення;
- ст. 362 – несанкціоновані дії з інформацією в автоматизованих системах;
- ст. 363-1 – масове поширення повідомлень, яке призвело до порушення функціонування систем [1].

Окрема проблема – правозастосовна практика. Часто органи досудового розслідування або суди обмежуються кваліфікацією таких кримінальних правопорушень, як “шахрайство” за ст. 190 КК України, уникаючи цифрової специфіки. Це знижує ефективність боротьби з кіберзлочинністю і не стимулює модернізації технічного оснащення правоохоронців.

Додатковим викликом є також міжнародний характер кіберзлочинів. Багато зловмисників діють із території інших країн, використовуючи VPN, TOR, хостинги за межами України. Це істотно ускладнює процес ідентифікації, збору доказів і видачі підозрюваних.

Ще одна загроза – використання штучного інтелекту для автоматизації шахрайських схем. Уже сьогодні зловмисники застосовують AI-генератори для створення фейкових документів, голосових дзвінків, а також deepfake-технологій для соціальної інженерії.

Тож кіберзлочини проти власності становлять якісно новий виклик для кримінального права. Їх протидія потребує не лише оновлення законодавства, а й суттєвого підвищення кваліфікації слідчих, прокурорів, суддів, а також міжнародної кооперації та постійного моніторингу кіберзагроз.

У сучасних умовах поширення цифрових фінансових технологій істотно змінилися як способи вчинення майнових кримінальних правопорушень, так і особливості їх правової кваліфікації. Одним із найпроблемніших напрямів є шахрайства, пов'язані з використанням банківських карток, електронних платіжних систем і підроблених електронних контрактів. Такі кримінальні правопорушення поєднують елементи класичного обману з високотехнологічними способами заволодіння майном, що ускладнює правозастосовну практику.

Однією з типових форм є несанкціоноване використання банківських карток. Це може містити як використання втраченої чи викраденої картки, так і зняття коштів після отримання даних картки через фішинг або соціальну інженерію. Наприклад, особа зняла кошти з банківської картки, знайденої на вулиці, що було кваліфіковано як шахрайство за ч. 1 ст. 190 КК України, хоча додатково могли розглядатися ознаки втручання в платіжну систему.

Інша проблема стосується шахрайства з використанням електронних платіжних систем – таких як Google Pay, Apple Pay, Приват24 тощо. Тут нерідко спостерігаємо подвійне кримінально-правове тлумачення: з одного боку, це шахрайство, з другого – несанкціоноване втручання в автоматизовану систему (ст. 361 КК України). Наприклад, у справі № 461/9543/20 суд визнав, що отримання доступу до облікового запису електронного банкінгу через перехоплення SMS-коду є формою втручання в комп'ютерну систему [7].

Окрему категорію становлять шахрайства з використанням підроблених електронних контрактів. Вони набувають поширення в публічних закупівлях, дистанційній зайнятості, на фриланс-платформах тощо. Зловмисники створюють фіктивні договори, підробляють електронні підписи або QR-коди для укладення угод з метою подальшого заволодіння коштами. Так, у справі № 761/9367/15-к директор комунальної установи створив фіктивні трудові договори, на підставі яких здійснювалися виплати, фактично привласнені ним [8].

Типовими проблемами кваліфікації таких діянь є:

1. Нечітке розмежування між шахрайством та кримінальними правопорушеннями у сфері комп'ютерної інформації. Наприклад, якщо зловмисник обманним шляхом отримав дані картки – це шахрайство. Але якщо він використовує шкідливу програму для цього – можливе кваліфікування за ст. 361 або 361-1 КК України.

2. Суміщення кількох складів кримінального правопорушення. У багатьох випадках правопорушення можуть одночасно відповідати ознакам шахрайства (ст. 190 КК) і підроблення документів (ст. 358 КК), що викликає дискусії щодо їхньої конкуренції.

3. Проблема доведення умислу. Часто обвинувачені посиляються на помилкове уявлення про легальність дій (наприклад, думали, що отримали дозвіл на використання картки), що ускладнює кваліфікацію за умисел.

Ще складніше обґрунтувати кваліфікацію в умовах, коли дії вчинені через платформи, зареєстровані за межами України, або за допомогою криптовалют. Наразі відсутність спеціальної регламентації таких інструментів у КК України ускладнює правозастосування.

Отже, шахрайства, вчинені із застосуванням сучасних електронних фінансових засобів, потребують оновлення законодавчого підходу, уніфікації судової практики та підвищення цифрової грамотності слідчих, прокурорів і суддів. Удосконалення правового регулювання у цій сфері є одним із пріоритетів сучасного кримінального права.

Проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності не обмежуються національними межами. Аналіз кримінальних кодексів інших країн дає змогу глибше зрозуміти підходи до розмежування складів кримінальних правопорушень, що особливо актуально в контексті адаптації українського законодавства до європейських стандартів. У німецькому праві, наприклад, §242 Strafgesetzbuch визначає крадіжку як незаконне заволодіння чужим рухомим майном з метою його привласнення. Водночас особлива увага надається поняттям фактичного володіння та права власності, що дає змогу чітко встановити об'єкт кримінального правопорушення [9].

Французький Кримінальний кодекс вважає крадіжкою “незаконне вилучення речі, що належить іншому, з метою її присвоєння”, водночас обов'язковою умовою є наявність наміру винного на момент діяння [10]. Це нагадує український підхід, однак французьке право суворіше щодо форм прояву умислу.

В англо-американській традиції, зокрема у США, спостерігається ще більша деталізація. Законодавство окремих штатів відрізняє *larceny* (таємне викрадення), *burglary* (проникнення з метою крадіжки), *robbery* (викрадення з насильством) та *fraud* (обман для отримання вигоди), що дає змогу уникнути конкуренції норм, характерної для українського КК [11].

Сьогодні особливого значення набувають кіберзлочини, які часто залишаються поза межами традиційної правової кваліфікації. Наприклад, у практиці країн ЄС визначення таких злочинів міститься в Директиві Європейського парламенту та Ради 2013/40/ЄС про атаки на інформаційні системи. У ній передбачено обов'язок криміналізувати несанкціонований доступ до ІТ-систем, перехоплення даних, а також створення та поширення шкідливого програмного забезпечення [12].

У Німеччині для кваліфікації кіберзлочинів проти власності використовується §263a StGB – комп'ютерне шахрайство. Він охоплює випадки введення неправдивих даних, несанкціонованих впливів на програму та інші дії, спрямовані на зміну результату автоматизованої обробки інформації [13].

В останні роки в Україні відбувається активна цифровізація соціально-економічних процесів, що, поряд із позитивними ефектами, призводить до формування нових загроз у кримінально-правовій площині. Кримінальні правопорушення проти власності зазнають істотної трансформації – від класичних фізичних форм (наприклад, крадіжка готівки) до комплексних схем, реалізованих у віртуальному просторі з використанням соціальної інженерії, фішингових технологій, криптовалютних транзакцій. Такі обставини значно ускладнюють процес кваліфікації діянь, адже межа між “традиційним” шахрайством і злочином у сфері кібербезпеки дедалі частіше розмивається.

У правозастосовній практиці трапляються випадки, коли дії, що явно пов’язані з порушенням алгоритмів обробки інформації в електронній системі, кваліфікуються за ст. 190 КК України як звичайне шахрайство, тоді як вони містять усі ознаки складу злочину, передбаченого статтями 361 або 362 КК. Проблема у тому, що правники не завжди мають належну ІТ-компетенцію для визначення технічної природи діяння.

Згідно з офіційними даними, у понад 60 % випадків злочинів, пов’язаних із банківськими картками або електронними гаманцями, у матеріалах справи немає комп’ютерно-технічної експертизи, яка є ключовою для встановлення способу заволодіння коштами. Це прямо впливає на правову кваліфікацію.

Окремий пласт проблеми – суб’єктивна сторона складу кримінального правопорушення. У справах, де використовується фішинг, іноді складно довести прямий умисел особи на шахрайське заволодіння, особливо якщо діяння вчинене у вигляді багаторівневої операції за участі кількох учасників, розташованих у різних юрисдикціях. Судова практика свідчить, що в багатьох таких випадках особа уникає відповідальності через те, що немає прямого зв’язку між нею та постраждалим, попри участь у ланцюгу злочинної діяльності.

У кримінології це описується як “ефект децентралізації умислу”, коли злочин реалізується колективно, але кожен учасник виконує обмежену технічну функцію, що ускладнює встановлення спільного наміру.

Непоодинокими залишаються випадки неправильної сукупності статей. Наприклад, у ситуації, коли службова особа заволоділа ввіреними їй коштами шляхом обману, часто інкримінуються статті 191 і 364 одночасно, попри відсутність юридичної автономії діянь. Верховний Суд не раз наголошував на неприпустимості подвійної криміналізації, коли одне й те саме діяння охоплюється двома нормами.

З другого боку, трапляються ситуації, коли реальна множинність злочинів ігнорується, і діяння кваліфікується лише за однією нормою. Це особливо актуально для злочинів у сфері тендерних закупівель, де поряд із шахрайством можуть бути фальсифікації документів (ст. 358 КК) або службове підроблення (ст. 366 КК).

Якість кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності значною мірою залежить від наявності експертного супроводу – економічної, комп’ютерно-технічної, криміналістичної експертизи. Проте на практиці призначення таких експертиз часто ігнорується або виконується формально. Як наслідок, суд позбавлений можливості глибокого аналізу способу дії, обсягу завданої шкоди та інтелектуального вкладу підозрюваної особи.

Для ефективної кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності в сучасних умовах вкрай важливо впроваджувати міждисциплінарний підхід у юридичну освіту та практику.

Висновки. Аналіз кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності в сучасній правозастосовній практиці свідчить про потребу системного вдосконалення підходів до розмежування складів кримінальних правопорушень, особливо в умовах цифровізації суспільства та трансформації способів вчинення посягань на майно. Сучасні реалії вимагають від правників не лише глибокого знання кримінального законодавства, а й розуміння технічної природи кіберзлочинів,

цифрових платіжних інструментів, особливостей фальсифікації електронних контрактів та операцій із криптовалютами.

Правозастосовна практика часто демонструє нестабільність, що проявляється в помилках під час розмежування таких складів, як шахрайство, крадіжка, розтрата, розбій та привласнення. Це зумовлено як недосконалістю нормативних формулювань, так і відсутністю єдиної практики тлумачення окремих правових категорій. Проблемним залишається й застосування норм Кримінального кодексу України до діянь, вчинених із використанням сучасних технологій, адже переважна частина таких кримінальних правопорушень і досі кваліфікується за загальними нормами, без урахування цифрової специфіки.

Для підвищення ефективності протидії майновим кримінальним правопорушенням, зокрема в цифровому середовищі, потрібне вдосконалення законодавчої бази, розвиток спеціалізованої судової практики, посилення цифрової підготовки учасників кримінального провадження, а також інтеграція українського законодавства з міжнародними стандартами у сфері протидії кіберзлочинності. Тільки комплексний і міждисциплінарний підхід дасть змогу забезпечити справедливу, послідовну та ефективну кваліфікацію правопорушень проти власності в умовах сучасних загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III : станом на 1 лют. 2025 р. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 24.05.2025).
2. ВС висловився щодо розмежування грабежу і шахрайства. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/176340-vs-vislovivsia-schodo-rozmezhuвання-grabezhu-i-shakhraystva> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 24.05.2025).
3. Спільне та відмінне між формами вчинення злочину. URL: https://advokat-zhuk.com.ua/roztrata-koshniv-ta-mayina/?utm_source=chatgpt.com <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 24.05.2025).
4. Про суміжність складів злочинів щодо розтрата та зловживання. URL: sud.ua <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 24.05.2025).
5. Ухвала Вищого антикорупційного суду України від 8 січня 2024 р. у справі № 991/11249/23. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: https://opendatabot.ua/court/116252499-aa8232a5ec78026d1f82768414148aab?utm_source=chatgpt.com (Дата звернення: 24.05.2025).
6. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Звіт про кіберінциденти за 2023 р. URL: cip.gov.ua <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 24.05.2025).
7. Ухвала. Галицький районний суд м. Львова від 12.05.2022 по справі 461/9543/20. База даних “Законодавство України” / ВР України. URL: <https://clarityproject.info/court/decision/104286359> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 24.05.2025).
8. Вирок Шевченківського районного суду м. Києва у справі № 761/9367/15-к. URL: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/64106620> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Дата звернення: 24.05.2025).
9. Strafgesetzbuch (StGB), §242. Diebstahl. URL: https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/_242.html <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Accessed: 24.05.2025).
10. Code pénal (France), Article 311-1. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr> <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Accessed: 24.05.2025).
11. United States Criminal Law, Model Penal Code. American Law Institute.
12. Directive 2013/40/EU of the European Parliament and of the Council of 12 August 2013.
13. Strafgesetzbuch (StGB), §263a. Computerbetrug.

REFERENCES

1. **Kryminalnyi kodeks Ukrainy** [Criminal Code of Ukraine]: Kodeks Ukrainy vid 05.04.2001 No. 2341-III : stanom na 1 liut. 2025 r. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
2. **VS vyslovyvsia shchodo rozmezhuvannia hrabezhu i shakhraistva** [The Supreme Court ruled on the distinction between robbery and fraud]. Retrieved from: <https://sud.ua/ru/news/publication/176340-vs-vislovivsyaschodo-rozmezhuvannya-grabezhu-i-shakhraystva> (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
3. **Spilne ta vidminne mizh formamy vchynennia zlochynu** [Similarities and differences between forms of committing a crime]. Retrieved from: https://advokat-zhuk.com.ua/roztrata-koshtiv-ta-mayina/?utm_source=chatgpt.com (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
4. **Pro sumizhnist skladiv zlochyviv shchodo roztraty ta zlovzhyvannia** [On the contiguity of crimes of embezzlement and abuse]. Retrieved from: sud.ua.https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
5. **Ukhvala Vyshchoho antykoruptsiinoho sudu Ukrainy** [Decision of the High Anti-Corruption Court of Ukraine] vid 8 sichnia 2024 r. u spravi No. 991/11249/23. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: https://opendatabot.ua/court/116252499-aa8232a5ec78026d1f82768414148aab?utm_source=chatgpt.com (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
6. **Derzhavna sluzhba spetsialnoho zviazku ta zakhystu informatsii Ukrainy** [State Service for Special Communications and Information Protection of Ukraine]. Zvit pro kiberintsydeny za 2023 r. Retrieved from: cip.gov.ua.https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
7. **Ukhvala. Halytskyi raionnyi sud m. Lvova** [Decision of the Galician District Court of Lviv dated]. vid 12.05.2022 po spravi No. 461/9543/20. Baza danykh “Zakonodavstvo Ukrainy” / VR Ukrainy. Retrieved from: <https://clarity-project.info/court/decision/104286359> (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
8. **Vyrok Shevchenkivskoho raionnoho sudu** [m. Kyieva Judgment of the Shevchenkivskyi District Court of Kyiv] u spravi No. 761/9367/15-k. Retrieved from: <https://zakononline.com.ua/court-decisions/show/64106620> (Accessed: 24.05.2025). [In Ukrainian].
9. **Strafgesetzbuch (StGB), §242. Diebstahl**. Retrieved from: https://www.gesetze-im-internet.de/stgb/___242.html (Accessed: 24.05.2025). [In English].
10. **Code pénal (France), Article 311-1**. Retrieved from: <https://www.legifrance.gouv.fr> (Accessed: 24.05.2025). [In English].
11. **United States Criminal Law, Model Penal Code**. American Law Institute. [In English].
12. **Directive 2013/40/EU of the European Parliament and of the Council of 12 August 2013**. [In English].
13. **Strafgesetzbuch (StGB), §263a. Computerbetrug**. [In English].

Дата надходження статті: 14.05.2025 р.

Volodymyr ORTYNSKYI

Lviv Polytechnic National University,
Director of the Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Dr. habil. (Law), Professor,
Honoured Lawyer of Ukraine
volodymyr.l.ortynskyi@lpnu.ua
ORCID: 0000-0001-9041-6330

Mariia KOVAL

Lviv Polytechnic National University,
Associate Professor of the International
and Criminal Law Department,
Educational and Research Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
Ph.D. in Law, Associate Professor
mariia.m.koval@lpnu.ua
ORCID: 0000-0003-1830-7003

**CURRENT ISSUES IN THE CLASSIFICATION OF CRIMINAL OFFENSES
AGAINST PROPERTY IN THE CONTEXT
OF CONTEMPORARY LAW ENFORCEMENT PRACTICE**

The article provides a legal analysis of criminal offenses against property, in particular those provided for in Section VI of the Criminal Code of Ukraine. Particular attention is paid to the problems of qualification, differentiation between related offenses (theft, robbery, fraud, embezzlement or misappropriation of property, etc.), as well as the difficulties in determining intent, form of guilt, motive, and purpose. The content of the legal positions of the Supreme Court regarding the classification of certain forms of unlawful encroachment on property is revealed, in particular cases where a person's actions are classified not as fraud but as robbery in the case of open seizure of property, even if access to it was obtained by deception. The expediency of improving the legislative wording of certain crimes and the need to develop a uniform judicial practice to ensure legal certainty are substantiated. Approaches to resolving conflicts in classification are proposed, and a number of proposals are formulated to improve criminal legislation and its application in the field of property rights protection.

Another important issue is the objective assessment of the value of property, the method of its acquisition, and the subjective aspect of the act, which directly affects the accuracy of classification, the determination of the degree of public danger of the offense, and the fairness of the punishment imposed. This necessitates a critical analysis of current law enforcement practice, the identification of gaps and conflicts in criminal legislation, and the formation of clear guidelines for judicial and investigative activities.

Particular attention is paid to the impact of digitalization, new forms of property offences (in particular in cyberspace), as well as legal issues related to the assessment of the value of stolen property. Conclusions have been drawn about the need to improve criminal legislation, develop a uniform practice of interpreting and applying criminal law norms, and raise the level of legal qualification of law enforcement officials.

Keywords: theft, robbery, qualification, property, fraud, Criminal Code, intent, judicial practice, criminal law.